

Gefördert durch:

Bundesministerium
für Landwirtschaft, Ernährung
und Heimat

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Оцінка ризиків в органічному контролі

Саманта Розі Белльєр

25.09.2025

Незалежна міжнародна експертка з сертифікації та системи контролю органічного сільського господарства

20 років роботи в італійському органі сертифікації
Навчальні курси – BTSF органік

Поточна діяльність:

- ❖ Фахівчиня з оцінки органу з акредитації Ioas/Accredia
- ❖ Інспекторка з органічних та соціальних стандартів
- ❖ Моніторинг діяльності ОС для різних власників стандартів
- ❖ Проєкт ФАО з органічного сільського господарства в Киргизстані

ОЦІНКА РИЗИКІВ У СИСТЕМІ ОРГАНІЧНОГО КОНТРОЛЮ

- 1) ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ДЛЯ ОРГАНІЧНОЇ СПРАВЖНОСТІ
- 2) ОЦІНКА РИЗИКІВ І РІЧНИЙ ПЛАН КОНТРОЛЮ
- 3) ПРЕВЕНТИВНІ ТА ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

1) ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ДЛЯ ОРГАНІЧНОЇ СПРАВЖНОСТІ

- ✓ **СПРАВЖНІСТЬ І РИЗИК**
- ✓ **ЗАЛИШКИ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН**
- ✓ **ШАХРАЙСТВО ТА НЕПРАВДИВЕ МАРКУВАННЯ**
- ✓ **СКЛАДНІСТЬ ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАННЯ**

СПРАВЖНІСТЬ ОРГАНІЧНИХ ПРОДУКТІВ

«**справжність органічних продуктів**» означає, що продукт не містить ознак невідповідності, яка:

- (а) на будь-якому етапі виробництва, підготовки та розповсюдження впливає на органічні характеристики продукту або на характеристики продукту перехідного періоду; або
- (б) є повторюваною або **навмисною**;

Може бути пов'язано з ШАХРАЙСТВОМ

Органічне виробництво – це система сталого управління, що базується на таких принципах...

е) забезпечення **справжності** органічного виробництва на всіх етапах виробництва, підготовки та розповсюдження

Орган сертифікації перевіряє, чи ведеться діяльність у рамках регламенту, щоб **зберегти справжність** органічного продукту.

У разі невідповідності, що впливає на справжність органічних продуктів, органи сертифікації мають подбати про те, щоб у маркуванні та рекламі всієї партії або серії відповідних продуктів не було жодних згадок про органічне виробництво.

SLIDO
1

 Виберіть три ризики, які ви вважаєте найбільш критичними для органічної справжності:

- A) Відсутність записів і документів
- Б) Змішування з неорганічними продуктами
- С) Забруднення недозволеними речовинами (напр. пестицидами) внаслідок знесення.
- D) Слабкі системи внутрішнього контролю оператора
- E) Недостатня спроможність або підготовка інспекторів
- F) Тиск або конфлікт інтересів у системі сертифікації
- G) Складні ланцюги постачання
- H) Погана простежуваність
- I) Економічні стимули (зокрема, преміальні ціни, державна підтримка)

РИЗИК ДЛЯ СПРАВЖНОСТІ

РИЗИК означає ймовірність недотримання правил органічного виробництва

ПІДХІД З
УРАХУВАННЯМ
РИЗИКІВ

ОС зобов'язані проводити **ОЦІНКУ РИЗИКІВ** для визначення **частоти та інтенсивності контролю**, в т. ч. **інспектувань** без попередження та **відбору зразків**

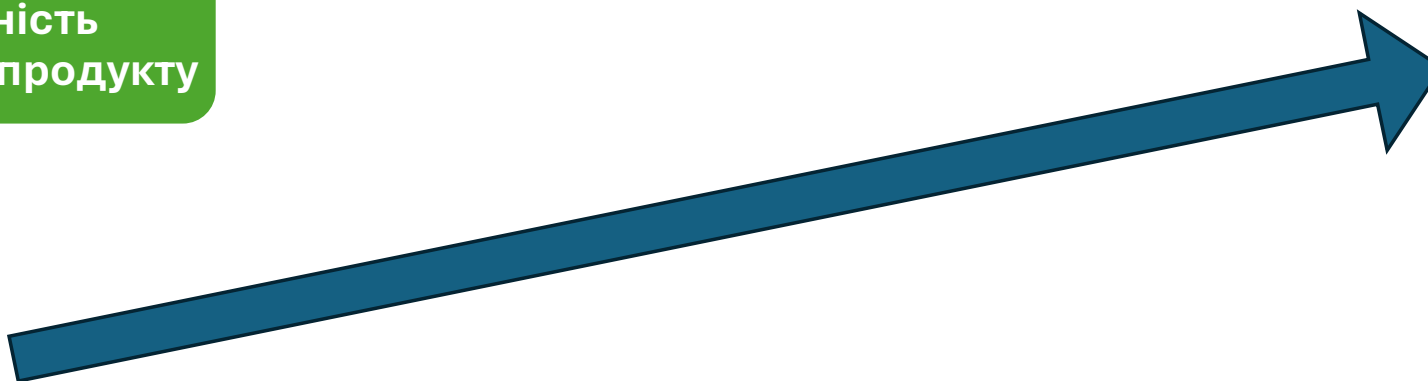
Різні **ФАКТОРИ РИЗИКУ**, які слід враховувати, оцінюючи ризик оператора/діяльності:
тип продукту, метод виробництва, історія оператора, складність ланцюга постачань, вразливість до забруднення тощо.

РІЗНІ РІВНІ НЕВІДПОВІДНОСТЕЙ (НВ)

НВ, що не впливає на
справжність
органічного продукту

НВ, що впливає на
справжність
органічного продукту

НВ, пов'язана з
підозрою в умисних
діях з метою введення
покупців в оману та
отримання
неправомірної вигоди

ЗАЛИШКИ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН

- Кейси наявності залишків — це завжди взаємодія джерела з однією або кількома причинами.
- Кожне джерело може взаємодіяти з різними причинами, проте деякі комбінації джерел є типовими і часто зустрічаються, тоді як інші трапляються рідко.
- Кейс наявності залишків можна повністю зрозуміти лише якщо вдалося встановити як джерело, так і причину (процес розслідування).

ЗАЛИШКИ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН

ДЖЕРЕЛО

КОЖЕН ЗАЛИШОК МАЄ ДЖЕРЕЛО:

Джерело — опис технічних і фізичних аспектів кейсу наявності залишків, зокрема:

- виявлена речовина
- рівень залишків
- культура
- визначальні фізичні процеси (напр., стійкість у ґрунті, швидкість вітру тощо).

Джерело — основна характеристика кейсу наявності залишків

ЯК ЦЕ
СТАЛОСЯ?

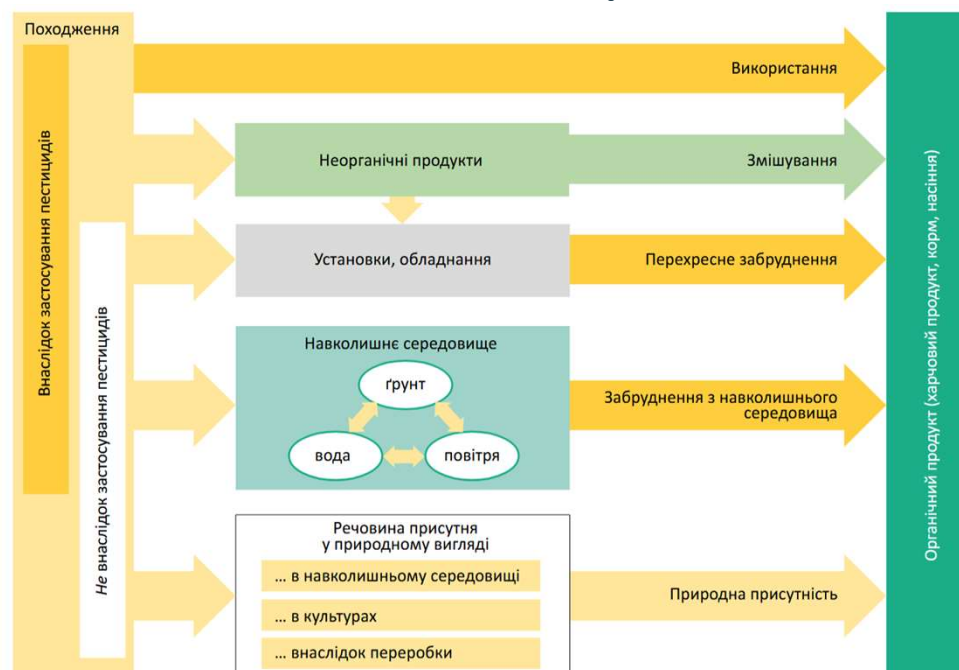

Рис. 3.1: Взаємозв'язок між п'ятьма джерелами забруднення (використання, змішування, перехресне забруднення, забруднення з навколишнього середовища та природна присутність (зображені у вигляді жовтих / світло зелених стрілок), пестицидним та непестицидним походженням речовин та різними шляхами забруднення в органічному виробництві харчових продуктів

ДЖЕРЕЛА ЗАЛИШКІВ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН

1	Джерело № 1: Використання недозволеної речовини
1.1	Застосування недозволених речовин (пестицидів, добрив, ...) на полі
1.2	Використання обробленого насіння або саджанців
1.3	Використання недозволеної речовини під час обробки, зберігання, транспортування або переробки (фумігант)
2	Джерело № 2: Змішування з неорганічними продуктами
2.1	Неорганічний продукт маркується / продається як органічний («100% змішування»)
2.2	Органічний продукт змішується з неорганічним продуктом («часткове змішування»)
3	Джерело № 3: Перехресне забруднення
3.1	Забруднення через обладнання оператора (під час збирання врожаю або переробки)
3.2	Забруднення через зовнішнє обладнання (непідконтрольного оператору)
3.3	Забруднення через працівників (засоби від комах...)
3.4	Забруднення через пакування / зберігання (наприклад, повторне використання старої упаковки)
3.5	Забруднення через використання дезінфікуючих засобів (наприклад, хлорат, четвертинні амонієві сполуки)

Джерело: Посібник щодо проведення офіційних розслідувань в органічному виробництві 2024 р.
<https://www.organic-integrity.org/>

Джерела залишків недозволених пестицидів в органічних продуктах

4	Джерело № 4: Забруднення з навколишнього середовища
4.1	Забруднення хімікатами, що залишилися у спадок у ґрунті
4.2	Забруднення хімікатами, що залишилися у спадок у частинах деревних рослин
4.3	Забруднення внаслідок знесення від розпилення по сусідству
4.4	Зовнішнє повітряне забруднення (інші форми повітряного забруднення, такі як знесення на великі відстані та забруднення від застосування пестицидів з літаків)
5	Джерело № 5: Природна присутність
5.1	Природна присутність речовини в культурах або навколишньому середовищі
5.2	Речовина, що утворюється під час дозволених процесів

ЗАЛИШКИ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН

ПРИЧИНИ

КОЖЕН ЗАЛИШОК МАЄ ПРИНАЙМНІ ОДНУ ПРИЧИНУ

Термін «причина» описує організаційний і мотиваційний аспект кейсу наявності залишків, зокрема

- встановлені оператором процеси та
- поведінку персоналу.

Кейси наявності залишків часто пов'язані зі збігом загальних причин, які могли різною мірою долучитися до забруднення.

ЧОМУ ЦЕ
СТАЛОСЯ?

Часто зустрічаються такі можливі причини:

- Навмисне використання
- Недостатні запобіжні заходи/відсутність запобіжних заходів
- Нехтування запобіжними заходами/незнання про них
- Брак знань
- Зовнішні фактори, невідконтрольні оператору

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (1)

ВИКОРИСТАННЯ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН

НАВМИСНЕ ВИКОРИСТАННЯ

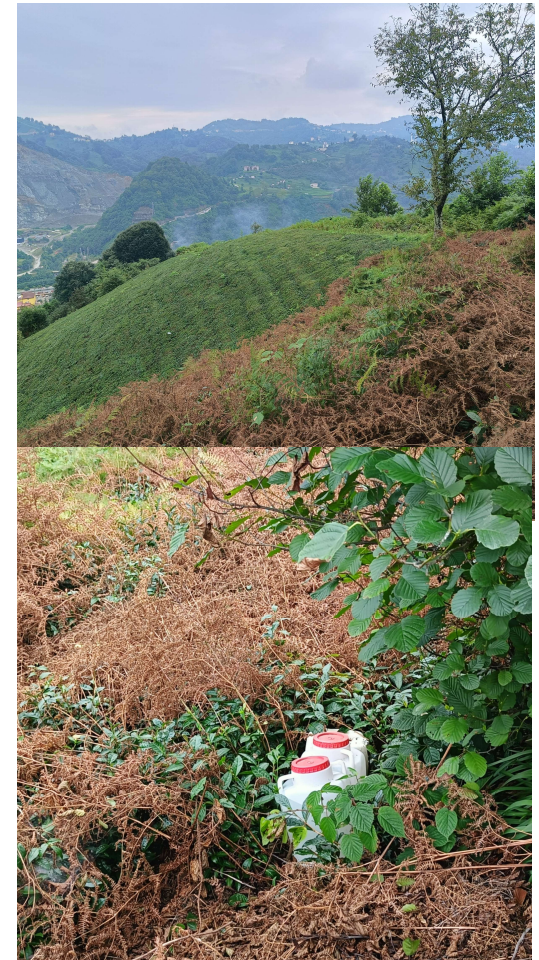
гербіцидів через
сильний ріст бур'янів:
непрямі докази —
надзвичайно чисті
поля, високий рівень
залишків.

ПОМИЛКОВЕ ВИКОРИСТАННЯ

у змішаному (органічному та
неорганічному) господарстві
працівник міг помилково
використати недозволений
пестицид.

НЕСВІДОМЕ ВИКОРИСТАННЯ

оператор застосовує ЗЗР,
які здаються дозволеними
згідно з заявленим на
етикетці, але насправді
містять незадекларовані
недозволені компоненти.

Автор фото: Саманта Розі Белльєр

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (2)

ЗМІШУВАННЯ

- Неорганічні продукти, що містять недозволені речовини, маркуються як органічні або поєднуються (ЗМІШУЮТЬСЯ) з органічними продуктами.
- Внаслідок цього органічний продукт забруднюється неорганічним продуктом, що містить залишки пестицидів.
- Змішування не відбувається під час вирощування культури в полі, але може відбуватися на будь-якому з подальших етапів: під час жнив, транспортування, зберігання, переробки.
- Воно трапляється на виробничих потужностях, де обробляють органічні та неорганічні продукти: ключовими факторами є ідентифікація та розділення в часі/просторі.

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (2)

ЗМІШУВАННЯ

НАВМИСНЕ ЗМІШУВАННЯ

шахрайство з метою отримання неправомірного прибутку від різниці в цінах на органічні та неорганічні продукти.

Щоб звести до мінімуму ризик виявлення, недобросовісні оператори купують неорганічні продукти без залишків.

НЕНАВМИСНЕ ЗМІШУВАННЯ

неорганічні продукти обробляють на тому самому підприємстві та не прибирають повністю перед початком роботи з органічною партією (напр., зберігання органічного зерна в елеваторі, який недостатньо очистили від неорганічного зерна, або недостатньо очищені бункери, які використовували для конвенційних продуктів, а згодом для органічних продуктів (розділення в часі)).

Недостатні запобіжні заходи

НЕНАВМИСНЕ СПЛУТУВАННЯ

органічних і неорганічних партій, зазвичай це результат недостатніх запобіжних заходів

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (2)

ЗМІШУВАННЯ

ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ,
ЩОБ НЕ ДОПУСТИТИ
ЗМІШУВАННЯ

Автор зображення: Саманта Розі Велльєр⁴⁷

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (3)

ПЕРЕХРЕСНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- Органічні продукти забруднені недозволеними речовинами внаслідок контакту з установками або обладнанням (після збирання врожаю, під час транспортування, зберігання, переробки).
- Тільки пестициди переносяться з неорганічного продукту в органічний.
- Це трапляється лише на підприємствах, які паралельно працюють з органічними та неорганічними продуктами

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (3)

ПЕРЕХРЕСНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

ЗАБРУДНЕННЯ ВІД ВЛАСНОГО ОБЛАДНАННЯ ОПЕРАТОРА

Приклад:
використання того самого
обладнання для обробки
неорганічних та органічних культур
без відповідного очищення перед
роботою з органічними культурами

ЗАБРУДНЕННЯ ВІД ПРАЦІВНИКІВ

Приклад:
використання репелентів,
особливо в дикорослих
ягодах, травах, грибах

ЗАБРУДНЕННЯ ДЕЗІНФІКУЮЧИМИ ЗАСОБАМИ

Приклад:
Використання дезінфікуючих
засобів на основі хлору у
виробництві харчових
продуктів, що призводить до
присутності хлорату.

Недостатнє ополіскування
після використання
дезінфікуючих засобів

Брак знань
Неналежні запобіжні заходи або нехтування ними

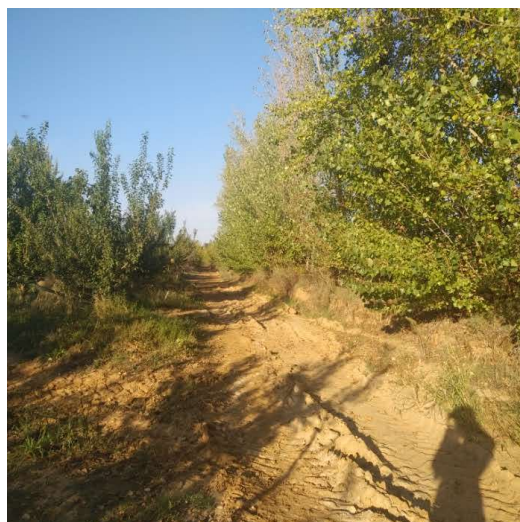
ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (4)

ЗАБРУДНЕННЯ З НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

- Забруднення внаслідок **знесення від обприскування по сусідству**.
- Недозволені пестициди можуть переноситися з неорганічних культур на органічні культури, що ростуть на сусідніх полях.
- Рівень залишків зазвичай значно вищий поблизу неорганічних полів, ніж у центрі.
- Знесення особливо важливе для культур, які вирощують на невеликих ділянках.
- Органічні фермери можуть зменшити знесення, втім їхні можливості обмежені й часто неефективні, як, наприклад, висаджування живоплотів.

ПРИКЛАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЖЕРЕЛА ТА ПРИЧИНИ (4)

ЗАБРУДНЕННЯ З НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

SLIDO
2

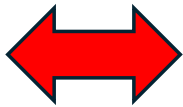
Slido 2 - Відповідь

 Зіставте кожен термін із його правильним визначенням:

Термін	Визначення
Фальсифікація харчових продуктів	Будь-які навмисні дії підприємств або окремих осіб, спрямовані на введення інших в оману щодо справжності харчових продуктів з метою отримання неправомірної вигоди.
Справжність харчових продуктів	Стан <i>автентичності та безперечності з точки зору природи, походження, ідентичності та тверджень</i> , а також відповідність очікуванням щодо властивостей.
Автентичність харчових продуктів	Статус харчового продукту не зазнав змін або модифікацій з точки зору очікуваних характеристик, у т. ч. безпечності, якості та поживності
Органічна справжність	Продукт не має ознак <i>невідповідностей</i> , що впливають на <i>органічний статус</i> (повторювані або навмисні)

ШАХРАЙСТВО

**ФАЛЬСИФІКАЦІЯ
ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ**

**СПРАВЖНІСТЬ
ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ
— АВТЕНТИЧНІСТЬ**

«справжність харчового продукту»

стан «автентичності та **безперечності** з точки зору природи, походження, ідентичності та тверджень, а також відповідності очікуванням щодо властивостей».

Фальсифікація харчових продуктів: будь-які **навмисні дії** підприємств або окремих осіб, спрямовані на **введення інших в оману** щодо справжності харчових продуктів з метою **отримання неправомірної вигоди**.

«автентичність харчового продукту»

статус харчового продукту «не зазнав **змін або модифікацій** з погляду очікуваних характеристик, у т.ч. безпеки, якості та поживності»

**СПРАВЖНІСТЬ
ОРГАНІЧНИХ
ПРОДУКТІВ**

«органічна справжність»

продукт не має ознак НВ, що впливають на органічний статус /повторювані /навмисні

SLIDO
3

SLIDO
3

 Виберіть три критерії ризику шахрайства, які ви вважаєте найбільш критичними:

- A) Порушення правових норм**
- B) Навмисність, прагнення отримати економічну вигоду та обман споживачів**
- C) Обман клієнтів і порушення правових норм**
- D) Прагнення отримати економічну вигоду та порушення правових норм**
- E) Навмисність та обман клієнтів**
- F) Порушення правових норм, навмисність, обман клієнтів і прагнення отримати економічну вигоду**

ШАХРАЙСТВО

ШАХРАЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: КЛЮЧОВІ КРИТЕРІЇ

ПОРУШЕННЯ ПРАВОВИХ
НОРМ

ОБМАН КЛІЄНТІВ/ЗА РАХУНОК КЛІЄНТІВ

ПРАГНЕННЯ ОТРИМАТИ
ЕКОНОМІЧНУ ВИГОДУ

НАВМИСНІСТЬ

Потенційний ризик

- ☐ люди
- ☐ тварини
- ☐ здоров'я рослин
- ☐ благополуччя тварин
- ☐ довкілля

BTSF Десятка харчових продуктів із найвищим ризиком фальсифікації

Неорганічні та органічні

Зображення: [adv-grp_plenary_20191121_pres_03.pdf \(europa.eu\)](#) - [Food Fraud \(saafost.org.za\)](#)

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ: ПІДМІНА, РОЗВЕДЕННЯ, ДОДАВАННЯ, ВИДАЛЕННЯ, ПРИХОВУВАННЯ

ЗАМІНА ОДНОГО ВИДУ ПРОДУКТУ НА ІНШИЙ

Приклад:

М'ясні продукти:

- яловичину замінюють на дешевшу альтернативу – свинину або конину.

Сегмент рослин та овочів:

- в орегано додають значну кількість листя оливи
- рис басматі, який змішують з іншими, дешевшими сортами рису.

ФАЛЬСИФІКОВАНІ ДОКУМЕНТИ

- ☐ Відсутність документів
- ☐ Підробка документів
- ☐ Проблеми з простежуваністю

НЕСХВАЛЕНА ОБРОБКА ТА/АБО ПРОЦЕС

Приклад:

тунець із нітритом або монооксидом вуглецю, який застосовують для надання продукту більш привабливого кольору, щоб споживачі сприймали його як продукт кращої якості, ніж це є насправді.

НЕВІДПОВІДНЕ МАРКУВАННЯ

Продукти, **маркування яких містить оманливу інформацію.**

Розміщення **неправдивих тверджень** на упаковці/етикетці з метою отримання **економічної вигоди.**

Невідповідне маркування можуть застосовувати до всіх форм фальсифікації харчових продуктів: для ефективності, тобто щоб його купили, фальсифікований продукт повинен бути «невідповідно маркований».

Приклади невідповідного маркування:

- ✓ Продаж вирощеного лосося як дикого
- ✓ конвенційні продукти марковані та реалізуються як органічні
- ✓ Змінення терміну придатності

Джерело: Саманта Розі Белльєр, фото з базарних полиць

Оманлива інформація vs махінації

оманлива
інформація
Стаття 9(1)(b) OCR

Це поняття обмежується
інформацією для
споживачів (маркуванням)

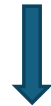

Може бути без умислу з
боку оператора

махінації
Стаття 9(2) OCR

Ширше поняття, що охоплює порушення будь-яких
правил, зазначених у статті 1(2), які можуть
відбуватися на будь-якому етапі ланцюга створення
цінності, включно з виробництвом, B2B, імпортом.
Часто включає невідповідність маркування.

Завжди навмисні

СИСТЕМИ ШАХРАЙСТВА – КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ

ОПЕРАТОРИ МАЮТЬ КІЛЬКА СИСТЕМ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ/
ПАРАЛЕЛЬНІ СИСТЕМИ

ЗАЗВИЧАЙ ДОКУМЕНТИ ТА ЗАПИСИ, ЯКІ
ПРЕД'ЯВЛЯЮТЬСЯ ПІД ЧАС АУДИТУ, НЕ
МІСТЯТЬ ЖОДНИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ

ЕКСПЕРТИ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
ЕКСПЕРТИ З ПОДАТКОВИХ ПИТАНЬ
(органічне шахрайство «кіт у чоботях»)

ПРОСТЕЖТЕ ТОВАРНІ ТА ГРОШОВІ (ФІНАНСОВІ) ПОТОКИ:

- ☐ ГРОШОВІ Й ТОВАРНІ ПОТОКИ ЧАСТО РІЗНЯТЬСЯ
- ☐ СКЛАДНИЙ І ДОВГИЙ ЛАНЦЮГ ПОСТАЧАННЯ
- ☐ ОПЕРАТОРИ В РІЗНИХ КРАЇНАХ/МІЖНАРОДНІ
- ☐ НЕСЕРТИФІКОВАНІ ОПЕРАТОРИ
- ☐ ТРЕЙДЕРИ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ В «ПОДАТКОВОМУ РАЮ»
- ☐ ПРОБЛЕМИ З ПРОСТЕЖУВАНІСТЮ
- ☐ АНАЛІЗУЙТЕ ЦІНИ - КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ
- ☐ ПРОВЕДІТЬ ПЕРЕХРЕСНУ ПЕРЕВІРКУ З ІНШИМИ ЗАДІЯНИМИ ОС
(СВОЄЧАСНИЙ ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ Є ВКРАЙ ВАЖЛИВИМ!)
- ☐ ІНФОРМУЙТЕ КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН

СКЛАДНІ ЛАНЦЮГИ ПОСТАЧАННЯ

СКЛАДНІСТЬ І ТРАНСКОРДОННИЙ ХАРАКТЕР
ПІДВИЩУЮТЬ РИЗИК ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ

ПРОСТЕЖУВАНІСТЬ

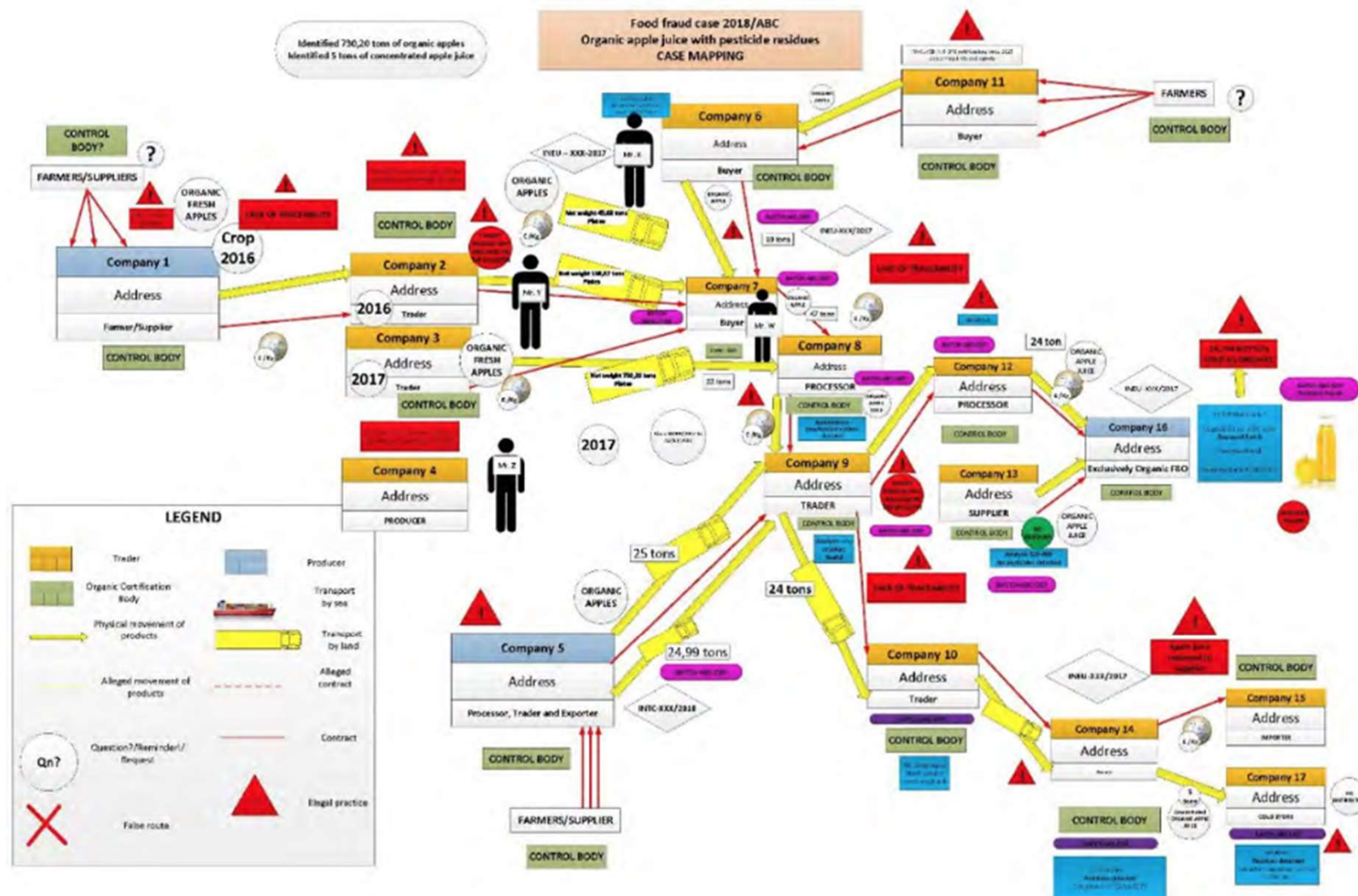
«З'ЄДНАЙТЕ ТОЧКИ»: СТВОРЮЙТЕ
МАПИ/ІНТЕРАКТИВНІСТЬ.

ПЕРЕХРЕСНА ПЕРЕВІРКА

СКЛАДНІСТЬ
ЛАНЦЮГА
ПОСТАЧАННЯ
ФАКТОР РИЗИКУ

СУБПІДРЯДНИКИ
ФАКТОР РИЗИКУ

SLIDO
4

Figure 8 - Example of fraudulent scheme mapping prepared by the Commission to facilitate cooperation between countries.

Джерело: https://food.ec.europa.eu/system/files/2019-11/adv-grp_plenary_20191121_pres_03.pdf

 Якби ви були інспектором, яка з цих ситуацій викликала б у вас підозру в першу чергу?

- A) Трейдер, який раптово почав працювати з дуже великими обсягами
- B) Компанія, яка часто змінює орган сертифікації
- C) Рахунки-фактури не відповідають реальному товарному потоку
- D) Продукти, що користуються високим попитом, але в ЄС виробляються в обмежених кількостях
- E) Довгі, складні ланцюги постачання з великими операторами та виробниками, які працюють на умовах субпідряду
- F) Рахунки-фактури слідують відмінними від фактичного руху продукції маршрутами
- G) Суперечливі результати перевірки балансу маси
- H) Ланцюг постачання, в якому є трейдери з місць, відомих як «податковий рай»
- I) Оператори, які займаються виключно торгівлею/маркуванням харчових продуктів
- J) Оператори, які часто допускають невідповідності у сфері простежуваності/ведення обліку
- K) Електронна комерція

МОЖЛИВІ СФЕРИ З ПІДВИЩЕНИМ РИЗИКОМ ШАХРАЙСТВА

Продукти, що користуються високим попитом на ринку та виробляються в ЄС у недостатній кількості

Органічні оператори, які часто змінюють органи сертифікації

Довгі, складні ланцюги постачання з величезними операторами та виробниками, які працюють на умовах субпідряду

Рахунки-фактури слідує відмінними від руху продукції маршрутами

Зареєстровані невідповідності в балансі маси

Ланцюг постачання, до якого залучені трейдери з місць, відомих як «податковий рай».

Нові оператори, що мають справу з великими обсягами/мають високий дохід

Оператори, які займаються виключно торгівлею/маркуванням харчових продуктів

Оператори, що часто допускають невідповідності у сфері простежуваності/ведення обліку

Електронна комерція

BTSF 4.2 Операція «кіт у чоботях» (2011)

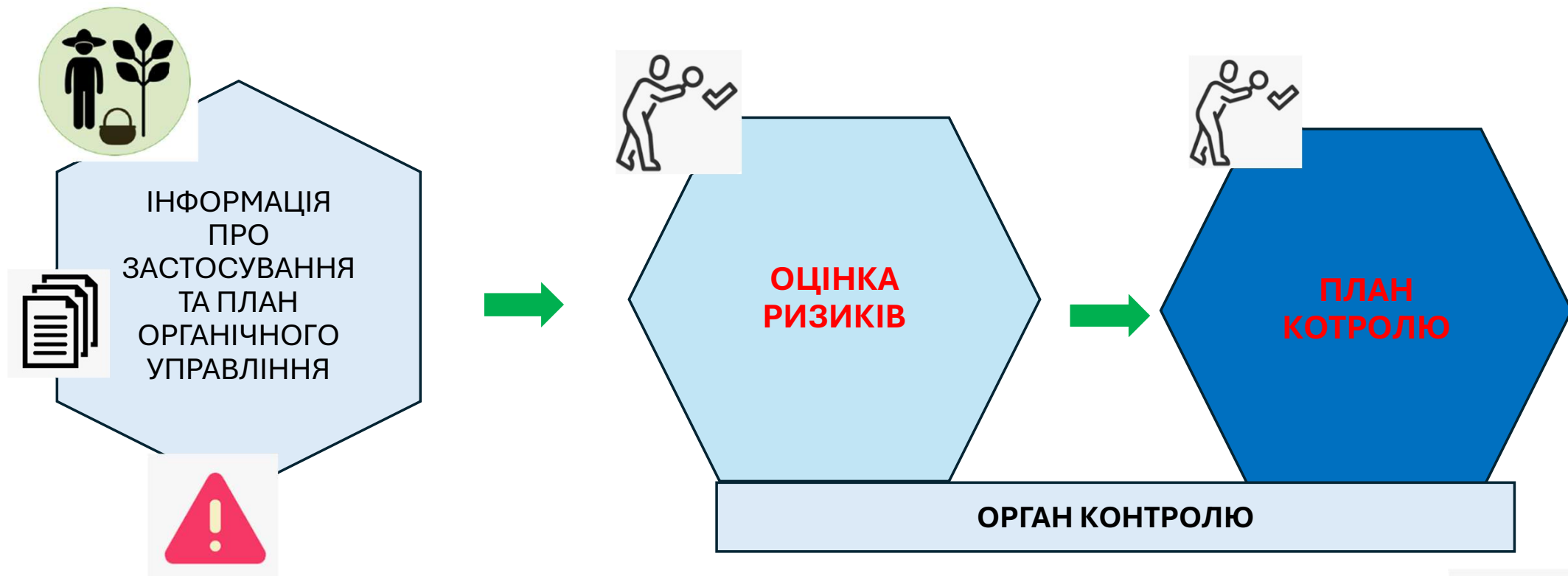
- ✓ Оприлюднено 6 грудня 2011 року, коли було заарештовано 7 осіб (Італія)
- ✓ Звинувачення стосувалося **продажу конвенційних продуктів як органічних** у кількох державах-членах.
- ✓ Розслідування провела італійська «Guardia di Finanza» (фінансова поліція) за **підозрою в ухиленні від сплати податків**
- ✓ **Серед фальсифікованих продуктів переважали зернові** (ячмінь, жито, спельта, пшениця, кукурудза), але були й льон, горох, боби, соя та соняшник.
- ✓ **Залучення 2 інспекторів одного ОС**
- ✓ **Одного і того самого оператора сертифікували кілька ОС**
- ✓ Поліцейське розслідування включало **методи розслідування**, не передбачені OCR (зокрема, прослуховування, відстеження вантажівок, човнів та інших транспортних засобів).

2) ОЦІНКА РИЗИКІВ І РІЧНИЙ ПЛАН КОНТРОЛЮ

- ✓ **ПЛАН І ДОКУМЕНТАЦІЯ ОРГАНІЧНОЇ СИСТЕМИ**
- ✓ **ОЦІНКА РИЗИКІВ І РІЧНИЙ ПЛАН КОНТРОЛЮ**
- ✓ **ПРОСТЕЖУВАНІСТЬ І БАЛАНС МАСИ**
- ✓ **ПЕРЕХРЕСНІ ПЕРЕВІРКИ ТА ОНЛАЙН-ПЕРЕВІРКИ**

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПЕРАТОРА ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ

Повний опис органічних або в процесі переходу:

- **Виробничого підрозділу**
- **Діяльності**
- **Практичних заходів для забезпечення дотримання вимог**
- **Превентивних і запобіжних заходів**

ОЦІНКА РИЗИКІВ

НА ПОСТІЙНІЙ ОСНОВІ

У РАЗІ ІСТОТНИХ ЗМІН

СИСТЕМА ОЦІНКИ РИЗИКІВ: ПРИКЛАД (СИСТЕМА В ІТАЛІЇ)

Для кожної діяльності встановлюються різні фактори ризику на основі характеристик сектору: рослинництво, тваринництво, бджільництво, водорості, аквакультура, переробники та виробники кормів.

За кожний фактор ризику ОС нараховують різну кількість балів; сума балів за кожний фактор ризику визначає рівень ризику діяльності/оператора.

СИСТЕМА ОЦІНКИ РИЗИКІВ: ПРИКЛАД (СИСТЕМА В ІТАЛІЇ)

Приклад факторів ризику для рослинництва

Рівні: 4–7 низький; 8–10 середній; 11–12 високий

ФАКТОРИ РИЗИКУ	ВИСОКИЙ (3 БАЛИ)	СЕРЕДНІЙ (2 БАЛИ)	НИЗЬКИЙ (1 БАЛ)
Тип культури	Теплиці, виробники насіння та розплідники, фрукти, рис, столовий виноград	Польові овочеві культури, виноград, оливки, промислові культури (з ризиком ГМО), зернові, відсутність продовольчих культур, збирання дикоросів ●	Не включені в перелік для високого та середнього ризику
Метод виробництва	Органічний і неорганічний для тієї самої категорії культури	Органічний і неорганічний для різних категорій рослин ●	Органічний і перехідного періоду для тієї самої категорії культури
Оброблювана площа	$X > 50$ га ●	$15 \text{ га} < x < 50$ га	$X < 15$ га
Невідповідності	Більше однієї НВ, що впливають на справжність органічних продуктів, за останні 3 роки	1 НВ, що впливає на справжність органічних продуктів, за останні 3 роки ●	Відсутність НВ, що впливають на справжність органічних продуктів, за останні 3 роки

СУМА БАЛІВ: 9 = СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ РИЗИКУ

BTSF 2.1 Основа плану контролю

BTSF

2.2 Компоненти планування контролю

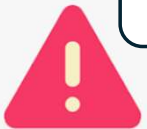
ПЛАН КОТРОЛЮ

ПРИКЛАД ВИМОГ ДО КОНТРОЛЮ

- щорічний фізичний контроль на місці (верифікація відповідності)

**НЕОГОЛОШЕНІ:
БЕЗ ПОПЕРЕДЖЕННЯ**

ПРИКЛАД ДОДАТКОВИХ ВИМОГ ДО КОНТРОЛЮ

- Щорічно проводиться мінімальний відсоток **додаткових** перевірок (мінімум 10%) згідно з ризиком невідповідності вимогам.
- Мінімальний відсоток усіх перевірок операторів або груп операторів проводять **без попередження** (мінімум 10% щороку)
- Контроль проводять шляхом відбору мінімальної кількості **зразків** (мінімум 5%)
- ОС щорічно **повторно інспектує** мінімальну кількість операторів — членів групи операторів (5% членів, але не менше 10)
- Мінімальна кількість зразків для кожної групи операторів (зразки відбирають принаймні в 2% членів групи)

ОЦІНКА РИЗИКІВ І ПЛАН КОНТРОЛЮ: ПРИКЛАД (СИСТЕМА В ІТАЛІЇ)

ПЛАН КОНТРОЛЮ

ОЦІНКА РИЗИКІВ

НИЗЬКИЙ
РИЗИК

щорічний офіційний контроль. Відбір зразків не планується.

СЕРЕДНІЙ
РИЗИК

щорічний офіційний контроль + 1 додатковий офіційний контроль, бажано без попередження.
Планова кількість зразків, які відбирають у операторів з середнім рівнем ризику, дорівнює квадратному кореню від загальної кількості операторів

ВИСОКИЙ
РИЗИК

щорічний офіційний контроль + 2 додаткові офіційні перевірки, з яких 1 без попередження.
Обов'язковий відбір зразків у всіх операторів з високим рівнем ризику

BTSF

3.5 Час проведення контрольних візитів

- Компетентні органи/органи сертифікації повинні проводити фізичні виїзні перевірки **в найвідповідніший час** з метою підтвердження дотримання вимог у **критичних точках контролю**

44 !!! Планування контролю у відповідний час, оцінка ризиків — основний ключ до належного розподілу заходів контролю !!!

ВИЇЗНИЙ КОНТРОЛЬ

ДОТРИМАННЯ
ПРАВИЛ
ВИРОБНИЦТВА

ВИРОБНИЧІ
ПОТУЖНОСТІ,
ОБЛАДНАННЯ,
ПОЛЯ

БЕСІДА З
ПЕРСОНАЛОМ

ВІДБІР
ЗРАЗКІВ

ВІДПОВІДНІСТЬ
ПРЕВЕНТИВНИХ І
ЗАПОБІЖНИХ
ЗАХОДІВ

ПЕРЕВІРКА
ДОКУМЕНТІВ
І ЗАПИСІВ

ПЕРЕВІРКА
БАЛАНСУ
МАСИ

ПЕРЕВІРКА
ПРОСТЕЖУВАНOSTІ

ЗАХОДИ/ПРОЦЕДУРИ/МЕХАНІЗМИ, ЩО
ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЧІТКЕ ТА ЕФЕКТИВНЕ РОЗДІЛЕННЯ
ОРГАНІЧНИХ, ПЕРЕХІДНИХ І НЕОРГАНІЧНИХ
ВИРОБНИЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ/ПРОДУКТІВ

ОПЕРАТОРИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОРГАНІЧНЕ ТА НЕОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО

ОРГАН СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕРЕВІРЯЄ:

**ОПЕРАТОР З
ВИСОКИМ
РІВНЕМ РИЗИКУ**

місця зберігання
продуктів, що
забезпечують **роздільну
переробку** органічних і
неорганічних продуктів

систему **ідентифікації**
органічних продуктів
на будь-якому етапі
виробництва

запобіжні заходи для захисту
органічної справжності
органічних продуктів.

Заходи, вжиті **для запобігання
змішуванню та забрудненню**
органічної продукції на **всіх**
етапах, у т.ч. при використанні
технічних засобів та обладнання

буферні зони для
розділення органічного та
неорганічного виробництва

документацію та записи, що
забезпечують **чітке**
розрізнення органічних і
неорганічних продуктів

ПРОСТЕЖУВАНІСТЬ І БАЛАНС МАСИ

ПЕРЕВІРКА ПРОСТЕЖУВАНOSTІ

щоб підтвердити, чи є продукти, отримані або відправлені оператором або групою операторів, органічними або виробленими в процесі переходу на органічне виробництво

ПЕРЕВІРКА БАЛАНСУ МАСИ

щоб визначити баланс між вхідними та вихідними продуктами оператора або групи операторів, а також, зокрема, **правдоподібність обсягів органічних продуктів або продуктів перехідного періоду**

Відбір продуктів, груп продуктів і періоду для перевірки слід здійснювати **з урахуванням ризиків**.

Регламент ЄС 2021/1698 містить перелік обов'язкових елементів, які необхідно враховувати під час перевірок.

**НЕОБХІДНО ВИКОНУВАТИ ТАКОЖ ПІД ЧАС ПЕРШОГО КОНТРОЛЮ АБО ЯКЩО ОПЕРАТОР НЕ ВИРОБЛЯВ ОРГАНІЧНІ ПРОДУКТИ.
ПЕРЕВІРЯТИ НА НЕОРГАНІЧНИХ ПРОДУКТАХ, ЩОБ ВЕРИФІКУВАТИ СИСТЕМУ**

ПЕРЕВІРКИ В ІНТЕРНЕТІ

ПІДВИЩЕННЯ АКТИВНОСТІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID

ОС та КО

ВЕБСТОРІНКА СЕРТИФІКОВАНИХ ОПЕРАТОРІВ:

Невідповідності між сертифікованими видами діяльності/продуктами та тим, що рекламується на вебсторінці.

Належна практика: перед проведенням виїзного контролю перевірте вебсторінку

КО

ВЕБСТОРІНКА НЕСЕРТИФІКОВАНИХ ОПЕРАТОРІВ:

реклама діяльності/продукції як органічно сертифікованої

ШАХРАЙСТВО

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ

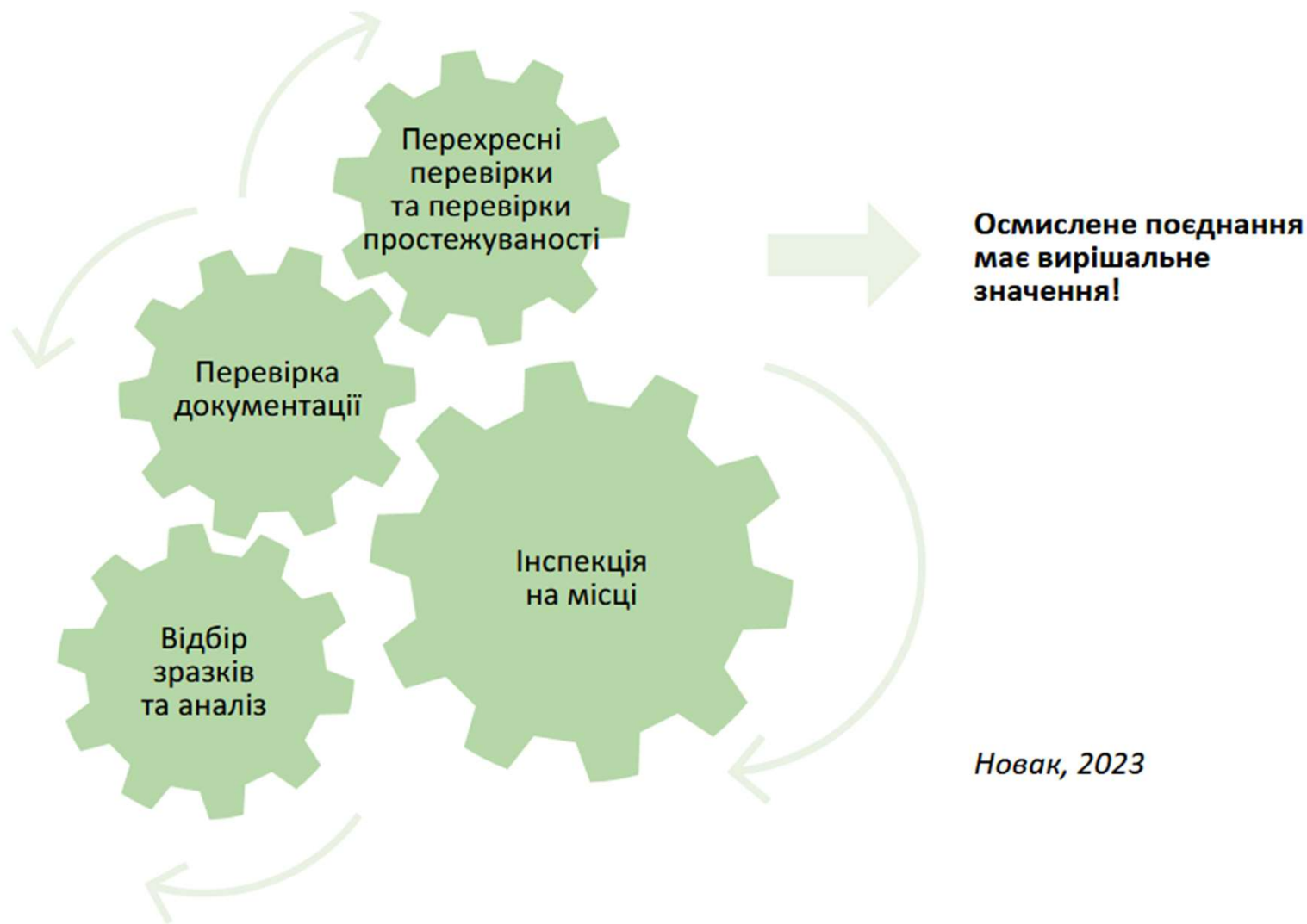
Оператор, який продає органічні продукти онлайн (через Інтернет-платформу), має пройти органічну сертифікацію, навіть якщо дистрибуція або «введення продукту в обіг» здійснюється на умовах субпідряду, і повинен дотримуватися системи органічної сертифікації.

Чи може Інтернет-платформа бути звільнена від системи органічного контролю при роботі з фасованими органічними продуктами, які не піддаються жодним модифікаціям і готові до реалізації кінцевому споживачеві?

Ні, дистриб'ютор, який здійснює субпідрядну діяльність з продажу органічних продуктів через Інтернет, зобов'язаний дотримуватися системи органічної сертифікації.

Джерело:

https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-11/organic-rules-faqs_en.pdf

Джерело: Посібник щодо проведення офіційних розслідувань в органічному виробництві 2024 р. <https://www.organic-integrity.org/>

3) ПРЕВЕНТИВНІ ТА ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

ПРЕВЕНТИВНІ ТА ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

превентивні заходи — заходи, спрямовані на збереження біорізноманіття та якість ґрунту, на профілактику та контроль хвороб і шкідників, а також заходи, яких необхідно вживати, щоб уникнути негативного впливу на довкілля, здоров'я тварин і здоров'я рослин

запобіжні заходи — заходи, спрямовані на те, щоб **уникнути забруднення** продуктами або речовинами, використання яких в органічному виробництві не дозволене відповідно до цього Регламенту, а також уникнути змішування органічних продуктів з неорганічними продуктами

Заходи, яких має вживати органічний оператор

ПЛАН ОРГАНІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

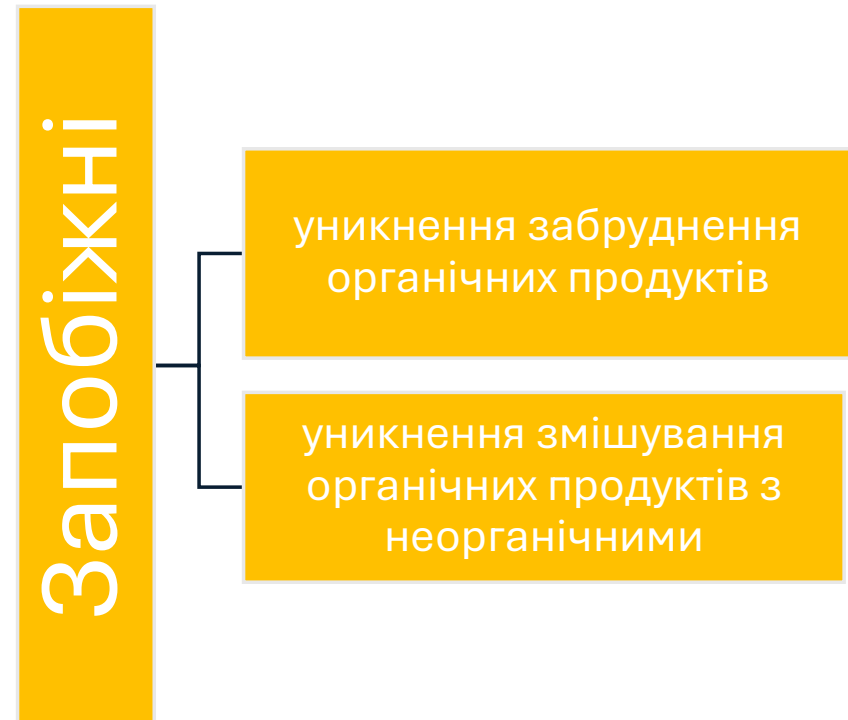
SLIDO
5

Slido 5 - Відповідь

 Для кожного з наведених нижче видів діяльності визначте, який це захід в органічному сільському господарстві: Превентивний чи Запобіжний.

- a) Управління якістю ґрунту → Превентивний
- b) Уникнення змішування органічних продуктів з неорганічними → Запобіжний
- c) Контроль шкідників і хвороб → Превентивний
- d) Уникнення забруднення органічних продуктів → Запобіжний

ПРЕВЕНТИВНІ ТА ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

**Забезпечення справжності
органічних продуктів**

ПРЕВЕНТИВНІ ТА ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ

Виявити критичний
крок/процес

- Виявлений ризик відхилення від правила виробництва

Потрібен
запобіжний захід?

- Щоб уникнути ризику для справжності органічних продуктів

Визначити
запобіжний захід

- Має бути відповідним і пропорційним

Перевірити
запобіжний захід

- Самооцінка/
внутрішній
контроль

Оператори повинні перевіряти, переглядати та коригувати запобіжні заходи для забезпечення постійної ефективності:

- Нові підрозділи/місцезнаходження/види діяльності/продукти
- Субпідрядники
- Самооцінка/внутрішній контроль виявляють нові можливі ризики
- Наявні запобіжні заходи не працюють

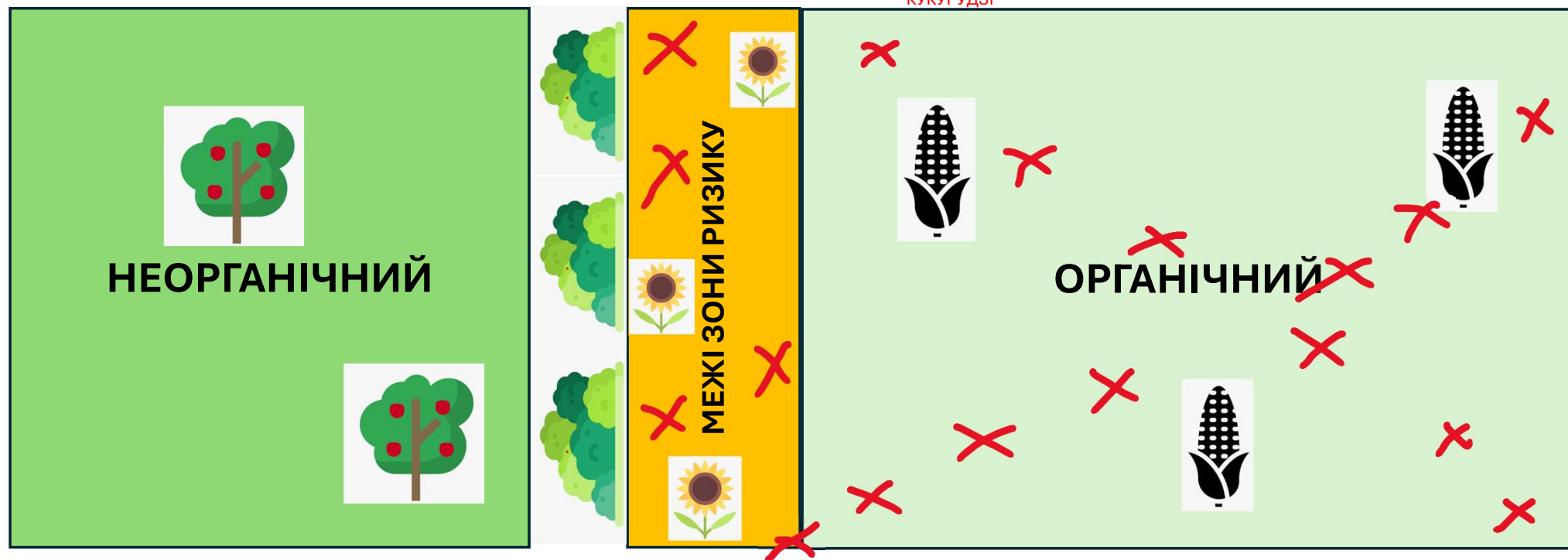
ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ – БУФЕРНІ ЗОНИ ТА ТЕСТУВАННЯ

ПРИКЛАД НА ОСНОВІ
ІТАЛІЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА
ЩОДО ЗАЛИШКІВ

ТЕСТУВАННЯ НА НАЯВНІСТЬ ЗАЛИШКІВ:
ВИСОКИЙ РІВЕНЬ НЕДОЗВОЛЕНИХ
РЕЧОВИН ($> 0,010$ мг/кг)

ТЕСТУВАННЯ НА НАЯВНІСТЬ ЗАЛИШКІВ: НИЗЬКИЙ
РІВЕНЬ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН ($< 0,010$ мг/кг)

НЕДОЗВОЛЕНА РЕЧОВИНА ДОЗВОЛЕНА ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ЯБЛУКАХ І
КУКУРУДЗІ

НЕОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

СТАТУС ЗІБРАНОГО
ЗНИЖЕНО ДО
НЕОРГАНІЧНОГО

ОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

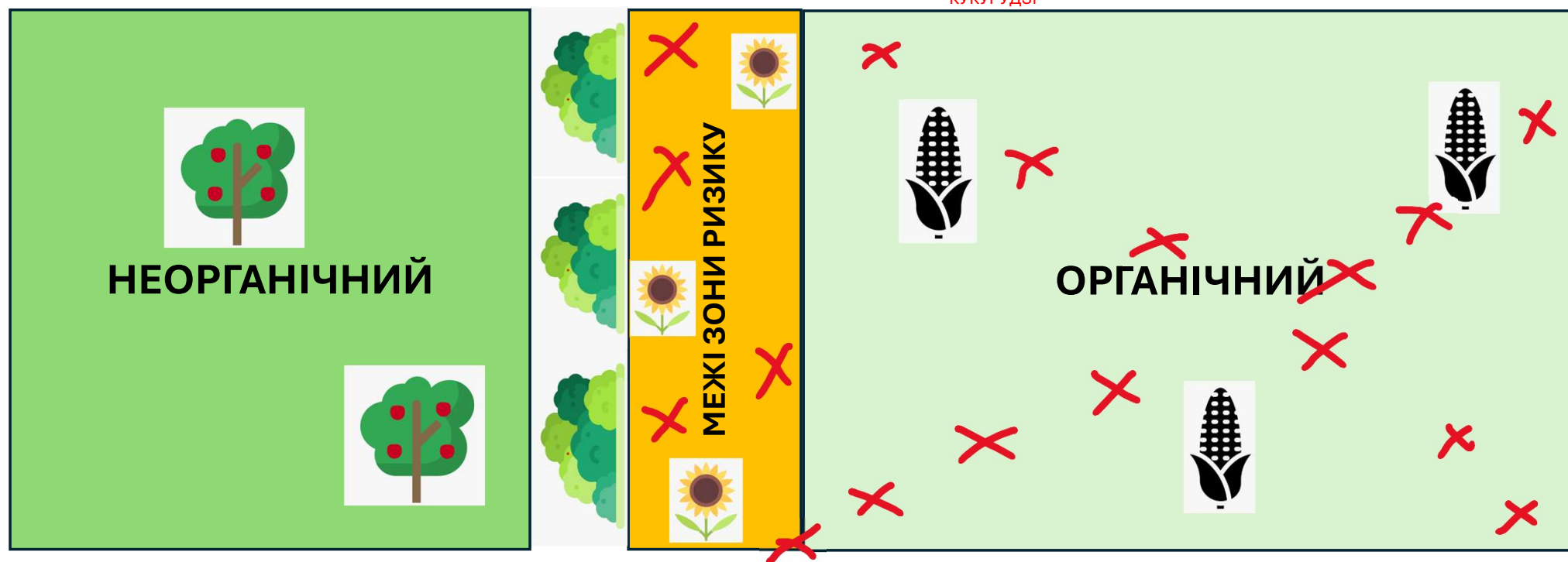
ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ – БУФЕРНІ ЗОНИ ТА ТЕСТУВАННЯ

ПРИКЛАД НА ОСНОВІ ІТАЛІЙСЬКОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАЛИШКІВ

ТЕСТУВАННЯ НА НАЯВНІСТЬ ЗАЛИШКІВ:
ВИСОКИЙ РІВЕНЬ НЕДОЗВОЛЕНИХ
РЕЧОВИН (> 0,010 мг/кг)

ТЕСТУВАННЯ НА НАЯВНІСТЬ ЗАЛИШКІВ: ВИСОКИЙ
РІВЕНЬ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН (> 0,010 мг/кг)

НЕДОЗВОЛЕНА РЕЧОВИНА ДОЗВОЛЕНА ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ЯБЛУКАХ І
КУКУРУДЗІ

НЕОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

СТАТУС ЗІБРАНОГО
ЗНИЖЕНО ДО
НЕОРГАНІЧНОГО

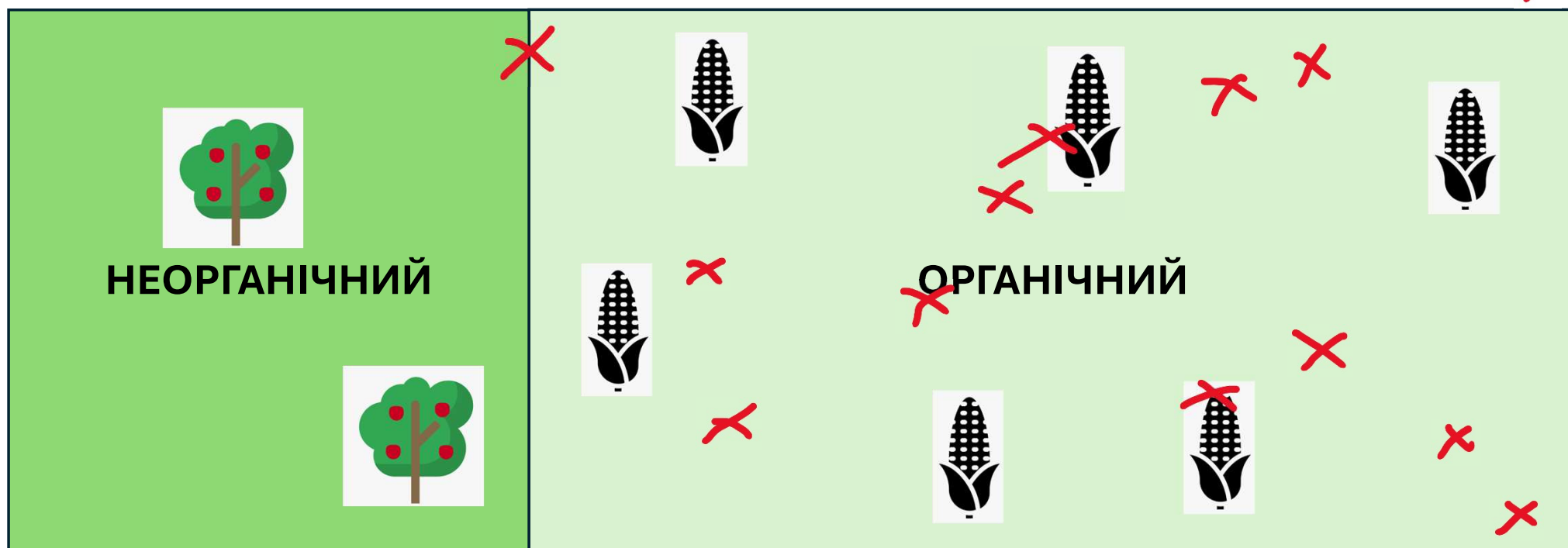
ОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ – БУФЕРНІ ЗОНИ ТА ТЕСТУВАННЯ

ПРИКЛАД НА ОСНОВІ ІТАЛІЙСЬКОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАЛИШКІВ

ТЕСТУВАННЯ НА НАЯВНІСТЬ ЗАЛИШКІВ: ВИСОКИЙ РІВЕНЬ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН (> 0,010 мг/кг)

НЕДОЗВОЛЕНА РЕЧОВИНА ДОЗВОЛЕНА ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ЯБЛУКАХ І КУКУРУДЗІ

НЕОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

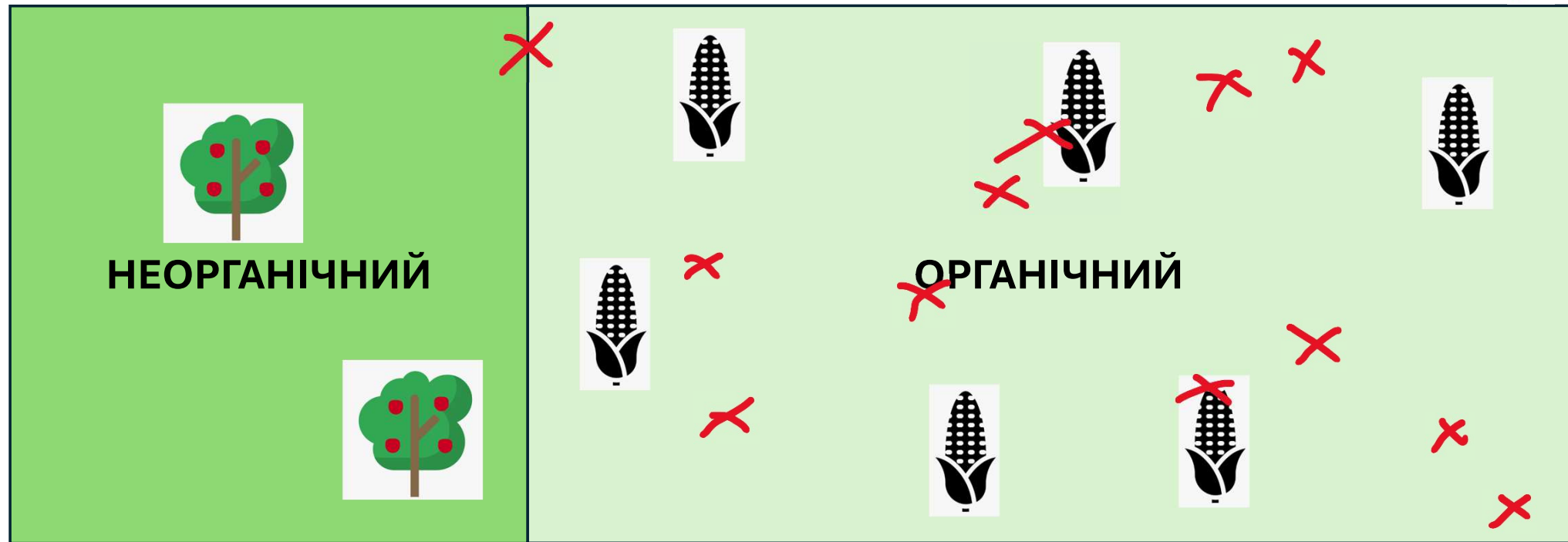
ОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ – БУФЕРНІ ЗОНИ ТА ТЕСТУВАННЯ

ПРИКЛАД НА ОСНОВІ ІТАЛІЙСЬКОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАЛИШКІВ

ТЕСТУВАННЯ НА НАЯВНІСТЬ ЗАЛИШКІВ: НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ НЕДОЗВОЛЕНИХ РЕЧОВИН (< 0,010 мг/кг)

НЕДОЗВОЛЕНА РЕЧОВИНА ДОЗВОЛЕНА ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ЯБЛУКАХ І КУКУРУДЗІ

НЕОРГАНІЧНИЙ
ОПЕРАТОР

ОРГАНІЧНИЙ ОПЕРАТОР

**Важливо
пам'ятати!**

ПІДХІД З УРАХУВАННЯМ РИЗИКІВ:

**КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО
КОНТРОЛЮ З БОКУ ОРГАНУ КОНТРОЛЮ ТА ДОТРИМАННЯ
ВИМОГ З БОКУ ОПЕРАТОРІВ**

Gefördert durch:

Bundesministerium
für Landwirtschaft, Ernährung
und Heimat

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Дякую за увагу

Саманта Розі Бельєр

Samanta.rosi.belliere@gmail.com

